

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse :

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XIXème ANNÉE

1 Mai 1924 — No 165

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

آبونمان : سنه لکي [۲۴ نسخه]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ بچق ایرادر .

اداره خانه سی

جفال اوغلانده « اجتهاد نوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

اون طقوزنجی سنه

نومرو ۱۶۵-۱ مایس ۱۹۲۴

آرتیستلریله بر قونسر ووردی مفخرت حق خالده خام،
حامد بك، اكیم و عقیف بسیم بکیر کوستردیکلری
یوکسک هنر و مهارتلیله یورکلرمنه افتخار و ولدوردیلر.
صلاح الدین بك برادرمن تورك او جاغنگ باشنده در؛ اودارالا-
یتام لر مدیر عمومیلکینده تنظیمکارلق قدرتی کوسترمشدی
تورك او جاغنده بوقدوتی کوسترمه بوصوله باشلامشدر.
ایلك پارچه خالده خام افندینک کنعان جربانلرندن
نفیس بر پارچه ایدی ممتاز تفتی معامی (قوبنسیکی) بیانو
باشنده یوکسک قدرتی کوستردی. همتی مشکوردر.
مفخرت خام بیوک و یوکسک بر استعداد دره باباسی
حق خالده بك برادرمن و تورك عرق شایان تبریکدر.
موسیقینک اجتماعی و ملی روانی علی الدنریج آکلامایه
واصل اولاجاغی. عبدالعبدالله صلی

اقتصادی ملاحظه

محرری: دوفتور کوستاولوبوف

ثروتک اسکی و یکی عامللری

علی العاده برزراعت، بطی و مشکوک بر تجارت، عالم
قدیمه ثروتک باشلیجه منبع لرینی ایشته بونلر تشکیلی
ایدیوردی. اوزمان، برملت ایچون کسب ثروت ایتمک
الکابی واسطه سی قومشورلرینی تالان و خراب ایتمکدن
عبارت اولدینی قبول اولونمشدی.
زمانمزد، ملنر آرسنده کی مزاید علاقه و ارتباط،
فتوحاتک مفیدینه دأر بعضی اقتصادبونلک اسکی فکرلرینی
صارصمایه باشلایوردی. برچوق ملنلر بر برلرینی تخریب
ایتمکدن زیاده معمولات و محصولاتلرینی مبادله ایتمکله
رها چوق قازانیرلر. تجربه، برملته، برملکتنده تجاری
مخرجلر ایدینک ایچون او ملتی مغلوب، او ملکتی فتح
ایتمک فائده سز اولدیفته ده کوستریدیوردی. مثلاً
کارلی تجارتی، (آلمانیا)، متعده اصریقا ایله یاییوردی.
بواصر محققلر، بدیهاتدن اولماقله برابر، بر باشقا
یرده «غیرفعال» وصفیه توصیف ایتدیکم سلسله حقایقه
منسوب ایدی. چونکه بونلرک بداهتلری.. حنده، کینه

اکیدلی؛ برله قدر، آقارینه قدر اکیدلی. مسافر، بر آصا
کو و کنگ اوستنه اوطوردی. باشندن تاجنی چقاردی، وقیزه: شیمدی
راحت اوطور، سنی تعجیزه کلد، باشمی آچدم. شیمدی تاجسزم؛
سنگ کیم، هرکس کیم! دیدی.

قیز جواب وردی: حکمدارلر هرکس کی اولنجه، آره مزده
نه فرق قالیر؟ ایچی آغ، دوشمن، کوکسه، باشه باغلانیر. هرکس
کی اولقده اصرار ایدیورده ک، کنیش آلنک دیزله
دوقوه، سنه و غروبک چالنامسنه مساعده ایتمیسک! آیتامک
اوجنده، تاجسز باشک بکنه یه چوق کونشدر دوغدی و بن اولرک
سایه لری اوزونده قیفوس و مرهمسز کزدم،

(اسکندر) شراب ایچمش کی سرسله دی. ایران و آتته
دلبرلی بیله اوئی بودرجه سرخوش ایتمه مشلردی. باشی آچیق
طوقده اصرار ایددی، بلندن قلنجی و کیرنی چقاردی، (زیتون) ه
آصدی، فضیلت و تواضع قارشینده (غزه) نک حسن معبوده سی
تکرار انخا ایددی، ایچی و حکمدار بر دقیقه باش باشه قالدیلر.
(غولان) قوبه سی ایله صوئوق سموت ایچدیلر و شراب یرینه
اوزوم بیدیلر.

تاجر (اورانتیز) آسارتندن، ایچی کیمسه سز لیک اضطرار بندن
غزه لیلرده مددش و تحمل فرسا ویرکیلردن قورتولدیلر..»

اشکال سائر نک تدقیقاتی متخصصلری طرفندن نهایت بولامش
اولدیفندن، آثار عتیقه نقطه نظرندن قیمتی حقیقه بر فکر درمیان
ایتمه شیمدیک امکان بوقدر. یارینکی مورخلر، یکی یکی کشف ایدلمکده
اولان، اسکی و قماره عائد وثائق تاریخیه نک تدقیق ایله ده چوق
مشغول اولاجقلردر. بو کونکی مورخلر، کره ارض اوزنده
جرمان ایتمش مثبت حادثه لری هرکون بر باشقه بویا ایله بشریتک
انظارینه وضع ایتمکله مشغولدرلر. (توغرافیا) متخصصلری ده
ارضک آلتنده قالان آثار قدیمه نی، مثبت حادثه لره رتک و وسعت
و برملک ایچون تخری ایدیوردلر. تورکلر بوشرفدن عرومدرلر.
علم آداملری مژدن بر چوقلری بیله بوشوق کندیلرند، دویمامشلردر.
سوریده طویراق آلتنده بر اقدیمز دینه لر معالاسف بش سنه.
دنبری یارسه نقل ایدیلورد. بردها، باشقه مملکتلری مژده اولسون
کور و صاخر پاشام!

اسکندر فتح الریمه

فکر عیانی

تورك او جاغنده قونسر

(اجتهاد) کمدیر فکرلرندن بریده شودر؛
«صناعات، ادبیات، موسیقی.. روحی اینجالتیر و اونا
صمدانی بر قدرت و وسعت و یر»
بو آپک ۱۷ نجی کیجه سنده تورك او جاغی تورك

یوقاریده عرض ایدیلن بره‌نسیلر، رونک یکی بر طرز فهم و تلقیسه سوق ایدر.

عالم قدیمده بر مملکتک خزینهن، محتویسی نادراً دیشاری چیقان قاصه‌لرده قابلی آلتون و کوموش سکرلک ادخاریله وجود بولوردی.

یکی انکشاف، یکی تحول ایله خزینهن، قاصه‌سندن تماماً چیقیدی؛ شیمدی بوخزینهن مقداری، سوله‌دیکم وجه اوزره، دورنده کی سرعتله دکیشن بر کتله متحرکه تشکیل ایدیور.

فکرلری تثبیت ایچون، ۱۰۰ ده ۱۰ کارله صاندینی بعضی امتعه‌نک اشتراسته تخصیص ایتدیکی ۱۰۰۰ فرانقلق بر سرمایه‌یه مالک بر تاجر فرض ایدلم.

بومعامله تجاریه هفته‌ده اون دفعه تکرار ایدیلرسه هفته نهایتنده سرمایه تضعیف اولونور.

بو معامله‌یه دوام ایدرک، آز زمانده بوتاجر، غیر متحرک یا خود ضعیف بر ایراد کتیرن ۵۰,۰۰۰ فراق سرمایه صاحی دیگر تاجر دن دهازیاده زنکین اولور.

بوسیط حسابلردن شونتیجه دخی چیقار، که تجاری و صناعی تمکک اهمیتی هر معامله ده ایدیلن کاره دکل بومعا. مله‌لرک تکرری عددینه باغایدر.

بو حسابلرله شونتیجه‌یه دخی واریلر که قازانج نه‌قادر جوق تکرر ایدرسه اونسبتنده متع نسبتی آزالتیله بیلیر. هر دفعه معامله ده قازانج مقدارینک آزالتیله‌یه ده سرمایه یه‌نک سرعت دورنی اولایلاشدیریر؛ چونکه امتعه‌یی دها جوق عددده مشتری‌لرک صاتون آلایلر جکی فیثاته ایندیریر.

بناه‌عالیه سرمایه‌نک سرعت دورندن هم‌ایم هم‌مشتری مستفید اولورلر. آز صاندینی ایچون بهالی‌یه صاتیاه مجبور اولان کوچوک دکانلرک ریسه‌نکین و Magasins de nouveautés دیزان بیوک مغازه‌لر بوبره‌نسیپ اوزره‌ینه وؤسسدرلر. ذکر ایتدیکم مثال لردن سوکره سابق البیان دستور شکل آتیده عرض ایدیلر بیلیر:

بر سرمایه‌نک سرعت دورینک تزییدی، بوسرمایه‌نک

چوظلاسی دیمکدر.

احتیاج فوق‌الحد.. کبی، اقوامی مجنونانه سرگذشتلره سور و کله‌یه مستعد الحات سمریه وحشیه‌یی ضبط ایتیه کافی کله‌جک درجه‌ده قوتلی دکلدی.

بونکله برابر، دورت سنه مبارزه و تخریب، وقتیله غیر فعال حقیقتلره بعضی مرتبه قدرت افاضه ایتدی. بو دورت سنه جنک وجدال بالخاصه اثبات ایتدی، که فتوحات محاربه‌لری هیچ بر کیمسه‌یی زنکینه‌تمز، زیرا ایچندن هنوز چیقیدیمز حرب، ظالمری ده، مغلوبلردن زیاده اولماسه‌ده، هر حالده مغلوبلر قادر تخریب ایتدی.

ملتلر شیمدی بتون جه‌دلری. ضایعاتلری تضمین ایتیه، بورجلرینی و برمه‌یه و فائب اولان سرمایه‌لری یگیدن تشکیل صرف ایدیورلر. استقباله بو ملتلر ایچون ثروت هانکی منابدن گله‌جکدر؟

مختلف ماهیتده اولان بومنابعک جمله‌سنه، دستور آتیده اجمال ایتدیکم بر اساس، بر بره‌نسیب حاکم اولاجا قدر: بر شخصک و یا بر ملک ثروتی بالخاصه، متداول سرمایه‌سنک سرعت دورینه باغلی در.

بودستور، فن میخانیکیده، سی میخانیکینک مقدارینه حاکم اولان دستور یاقیندر. معلوم اولدینی اوزره سی میخانیکی، واسطه‌سی اولان جسمک کتله‌سیله سرعتک صربی حاصل ضربی نصفه مساویدر.

اقتصادده کتله‌ریته متداول سرمایه، سرعت یرینه‌ده دورک چابوقلنی قائم اولور.

سرمایه ابتدائینک جزئی اولماسنک اهمیتی بوقدر، دوری سربیم‌ایسه کوچوک بر سرمایه، مقداری جوق، فقط سرعت دوری ضعیف اولان بر سرمایه‌یی بک چابوق کریده بر اقیز.

بوراده میخانیکی مشابعت باقیدر. کتله‌سی کوچوک فقط عظیم بر سرعتله متحرک بر قورشون، یوز دفعه دها زیاده آغیر، فقط ضعیف بر سرعتله متحرک بر کتله معدنیه‌دن دها زیاده مه‌لکدر. زمانمزک بتون فن انداختی، بر بره‌نسیبک تطبیقده دکیشمشدر، عینی بره‌نسیب صنایی ده دکیشدیرمک اوزره در.

(لوواره Loiret) معلومات آلیه بی موقع استفاده به قوانینک، بوملوماتنک درجه سنه کوره عمله و ماشین لردن الیه ایدیله بیلان ایش حاصلاتی مقدار مختلفلرینه دائر واضح مثاللر ارائه ایتشدور .

مؤلف، از جمله (تایلور) کلاسیک مثالنی خاطر- لاتیور. (تایلور)، فائده سزحر کتلمری، اصولی بر صورتده طی ایتک سایه سنده تک بر ایشجی ایله بر واغونه ۴۷ طونیلاتو فونت یوکلته بیللکی حالده، اصولسز چالیشان آرقاداشلری عینی مدت ظرفنده آنجاق ۱۲ طونیلاتو فونت یوکلته بیللوردی .

بونو متعاقب، مهندس موسیو (لوواره)، ابی اصوللر سایه سنده حاصلاتی نصیف ایدن مالزما الکتریکیه قاریقه- لری و مالیت فیثاتلری ۱۰۰ ده ۴۰ نسبتنده ایندیری و بوسایه ده ایش-جینک یومیه سنی خالی آرتیرمایه امکان و مساعده بولان دیگر دارالصناعه لری ذکر ایدیور . عینی زمانده حاصلاتی آرتیرما سزین عمله تک اجرت یومیه سنی تزید ایتک اداسنده بولونماق امتعه تک مالیت فیثاتلرینک یوکلته سنی موجب اولور. بوحالده قاریقه جی داها ابی حاضرقلی رقیلرک رقابته معروض و امتعه سی صاتیلاماز اولور .

مؤلف اصولی بر صورتده قوللانیلماسی سایه سنده کور استهلاک مقدارینک ۱۰۰ ده ۳۰ نسبتنده تنزیل [بو صورتله کموردن تصرف] اولوناجاقی ده نظر دفته عرض ایدیور .

۱۹۰۵ ده (لیژ) مشهرنده شوففورلر مسابقه سنده برنجی و صوکنجی مسابقلر آره سنده عینی ماشینلر و عینی محروقات ایله حاصلات سنی فرقنک ۱۰۰ ده ۵۰ نسبتنی بولدیغنی، موسیو (لوواره) خاطر لاتیور. [شو حالده عینی ماشینلرله و عینی مقدار کور و یاپترلر و امثالی دیگر ماده احتراقیه صرف ایده رک بوسرفک اصولی ویا اصولسز اولدیغنه کوره حصوله کتیریلن ایشلر آره سنده یوزده الی نسبتنده بر فرق حاصل اولور دیمکدر] عمله تک و عمله باشیلرینک معلومات آلیه لری تکمیل

ایندیرمک لزومی بر لزوم اساسی و عاجل کورونیور- عمله کیتدیگجه ندرت کسب ایدیور بهالی

بودستور زمانمیزک صنایع طالنه کیتدیگجه داها زیاده حاکم اولاجاقدر .

بوره نسبی تطبیق واسطه لری نه لردو ؟ سرمایه تک سرعت دورخی تزید ایده بیلن طاملر، محاربه دن اول آمریقایی لر و آلمان لر طرفندن تک ابی تدقیق و مطالعه اولونمشدی. ایشته بوسیله در، که اونلرک انکشاف اقتصادی (فرانسه) تک انکشاف اقتصادی سنه تفوق ایدیوردی .

استحصالد و استحصاللری سزورمکده سزیریتک لزومی قبول اولوندقدن صوکره، استحصال اصوللرینک و وسائط نقلیه آلات و ادواتنک تکمیلنده کی اهمیت در حال میدانه جیقار .

صنایع و تجارتک مختلف عوامل تشدیدیه Intensification سنی یعنی استحصال ایتک و استحصالاتی سزورمک سرعتی تشدید ایدن مختلف طاملری بوراده تدقیق ایده مهیه جکم .

مع هذا بولردن بری - یعنی زراعی حاصلاتک تزیادی - واردر، که کچرکن ذکر ایده جکم . ذیرا طالی تهدید ایدن قحط صفحه سنده بونک اهمیت، غالب و متفوق ارلاراق عرض وجود ایدر .

حرب عمومیدن اول فرانسه تک حاصلات زراعیه سی، حاصلات صنایعیه سی قادار طادی ایدی . هکتار باشته ، بقدای ترلارمن ۱۳ هکتو لیتره بقدای کتیریوردی ؛ حالبوکه جنس و اوصاف اعتباریه آلمان ترلاری فرانسه ترلارینک دوننده اولدقلری حالده کوره سایه سنده آلمانلر طوبراقلردن ، فرانسه ده آلینان حاصلاتک ابی مفلی حاصلات آلیورلردی .

کرتک زراعتده کرتک صنایعده آلی [Technique] تعلیم و تدریس مزک کفایتسزلیکی بر سبب دونیت تشکیل ایدیوردی . بو تعلیم و تدریس یکی باشند وجود کتیریله سی لازم اولان بر تعلیم و تدریسدر .

Expension Economique یعنی اتساع اقتصادی مجموع سنده منتشر چاپ دقت بر مقاله سنده مهندس موسیو

جهان حاضر ك انكشاف و تكاملی اوزه رینه سرعتك تأثیرنی مطالعه ایدرك مدیتمزه بو عاملك، كیندیكجه دها زیاده حاكم اولاجاغی اثبات ایتك قولایدرك صوك عصری بیکلرجه سنین تاریخیه انناسنده كچن دیگر بتون اولیكی عصرلردن قرقلی قیلان عامل، از جمله بو سرعت عاملیدرك .

(سزوستریس) دن (سه زار) و (اون دور دنجی لوئی) یه و (نابولون) ه قادار، لوازمك اعمالی، انسانلرك وحی فیکرلرك سیر و حرکترلری عظیم ربطائله جاری اولیوردی .

سرعتك خالق اولان طاش کورینك کشفی، سریع نقلیاتك و دیواندام اعمالات یان دارالصناعه لرك وجود بولماسنی ممکن قیلدی اقوامك حیاتی و فیکرلری، اوزمان، دكیشدی .

یكی وارلق، معدن کورینك استحصالی، مطلق درو بو منشع اورتهدن قالفاجاق اولسه بو یكی حیات در حال توقف ایتك لابدر .

معدن عمله سنك اوزون بر مدت تعطیل اشغال ایتسه، انكتره نك، اقتصادی واجتماعی، بئون انكشافنی تهلیكیه قویمایه کافی کلیر . اقوامك مادی و معنوی حیاتنده، معدن کورینك اهمیت، بواژده [*] معدن کورینه تخصیص ایتدیكمز مبعثی لازم و مصعب قیلار .

نظار اعتباره آلمان عنصر مدنیت، بو کون، نه اولورسه اولسون طملك جهدلری، او عنصر مدنیتك سرعتی آر تیرمایه معطوفدر . حتی، باشقا بر اثر مده [*] بردستور حالنده افاده ایتمش اولدیغ «حیاتك مدتی یاشانیلان کونلرك عددینه دكل، بو کونلر ظرفنده طوبلانا احتسانسلرك تسوعنه باغلیدر .» نصی قبول ایدیلک شرطیله، سرعتك بورولی، طول حیاتی آر تیرماقدیر دینیله بیلیر . ترجمه ج .

(*) (کوستاولون) ك (موازنه طلك بوزولاسی) عنوانی بو اثرینك مباحث اقتصادیسی پیدرپی (اجتهاد) ده اشر اولوناجاندرك .

(اوروپا حربنده آلمان بسیقولوجیانی درسلك) عنوانیله عینی مؤلفدن ترجمه ونشر ایتمش اولدیغ ارك ۱۷ نجی صحیفه سنده باشلایان (آلمانیاك تكامل اقتصادیسی) سرنامیله بحثی ده اوقولك .

(*) یعنی (دونویارن) ده توركجه سنك طبیی در دست اكلدر .

مدیر مسئول عبدالله جودت

اولور . حالبوكه مالیت فیثاتلری ایندیرك مقتضی در .

بورجلرهنك بیوك بر قسمی خارجی بوج اولدیغدن بونلر آنجاق حاصلات زراعی و صنایعیهنك فضله سیله تأدییه اولونه بیله جكدرك .

بئون بوملاحظه لرك، بومطالعهلر کوشته ریور، كه پاره نك، دارالصناعه لرك یا خود حصارلرك تشكیل ایتدیكی مادی بر سرماییه (قابلیت ذهنیه اعمالی [*] Coefficient de capacité mentale) تسعیه ایدیه جكم بر امثال شخصی ایله ضرب ایدیلدیكی زمان بوسرمایه عظیم برنسبتده بیویه بیلیر . اهمیتنی کوشتمش اولدیغ استحصالك عامل سرعت هی بو «امثال» ه باغلیدر [*]

بناء علیه سوسیالیستلرك مساوات خولیالرینه مخالف اولاراق، آشكاردرك، كه ماضیه، اولدیغدن زیاده استقباله بر قومك ثروتی، از جمله صنایعی و تجاری كزیده آداملرینه وابسته اولاجاقدرك .

سوسیالیستك تأثیری آلتنده، دولتجیلكك توسی طرفداری اولان یعنی شخصی تشبئلری فلهجه اوغر انمایه دوام ایدن مملكتلر، آمریقا كی دولتك رولی حد اصغرییه تنزیل و وطنداشلك اولیت و تشبئلری حد اعظمیسنه اعلا اولونان مملكتلر قارشیسنده، بر دونیت حالنده بولوناجاقلردرك، ازیله جكلردرك .

بو مبحثده قیمتلرك ابداعنده «سرعت» ك رولنی کوشترمایه حصر كلام ایتك مجبوریتمده بولوندیق .

[*] امثال بر اصطلاح ریاضیدر . بر افاده ریاضیهده مجهول ویا غیرمعین اوله رق آلمان كیتلرك كیات معلومه جنسندن اولان مضروبلینه امثال تسعیه اولتور مثلاً س مجهولنه نظراً بر ذوحدود ثله اولان ب س + ۲ س + ۳ س افاده سنده ب ، ۶ ، ۷ كیتلری «برامثال» در بوراده صراد اولنان معنی شویله ایضاح ایدیله بیلیر عینی مقدار ساعت جالبشای ایكی آدمك نتیجه سعیرلی مساوی دكلدر بو نتیجه قابلیت ذهنیه یه تابعدر مثلاً برینك قابلیت ذهنیه سی دیگرینكی ك ایكی مثلی ایسه بونك مستحصله سعینی بولاق ایچون برینك مستحصله سعینی ایكی عددی ایله ضرب ایتلیدر بوضورتله ۴ عددی قابلیت ذهنیه امثالی شكندرك کورورور

حاصل ضربك ضارب رقمك عددینه باغلی اولدیغی كی : مترجم .